

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)
اقتصاد سلامت**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب نودمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۲/۹/۸

رای صادره در نودمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۹/۸ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر مریم بختیاری

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر غلامرضا حسن زاده

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

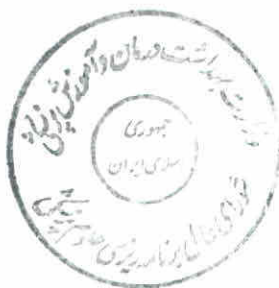
مورد تأیید است

دکتر ابوالفضل باقری فرد

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در نودمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۹/۸ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر بهرام عین اللهی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت

رشته: اقتصاد سلامت

دوره: دکتری تخصصی (Ph.D.)

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در نودمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۹/۸ بر اساس طرح دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مؤسسات در زمینه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

فصل اول
برنامه آموزشی رشته اقتصاد سلامت
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته اقتصاد سلامت
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

نام و نام خانوادگی

خانم دکتر شیرین نصرت نژاد	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر علیرضا محبوب اهری	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر علی اکبری ساری	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر مریم معینی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر رضا گودرزی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
آقای دکتر رجبعلی درودی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر بهزاد نجفی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر علی ایمانی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر رضا اسماعیلی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد
آقای دکتر عنایت اله همایی راد	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان
آقای دکتر ستار رضایی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه
آقای دکتر حسن یوسف زاده	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ارومیه
آقای دکتر خسرو کشاورز	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
آقای دکتر علیرضا قربانی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سبزوار
آقای دکتر سیروس علی نیا	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ارومیه
آقای دکتر علی اکبر فضائلی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر مصطفی امینی رارانی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر محمد هادیان	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر مصطفی عمادزاده	دانشگاه اصفهان
آقای دکتر حسین پوراصغر	دانشگاه تبریز

اسامی همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آقای نوراله اکبری دستک	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم راحله دانش نیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دویست و هفتاد و هشتمین
جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۸/۷

حاضرین:

- آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
- آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سلیمان احمدی
- آقای دکتر رضا یزدانی
- آقای دکتر بابک ثابت
- دکتر سیدعلیرضا مرتضوی
- آقای دکتر سیدمهدی رضایت
- آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
- آقای دکتر محمد مهدی نوروزشمسی
- آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
- آقای دکتر ادهمی مقدم (نماینده محترم معاونت علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- دکتر محمدرضا عزیزی (نماینده محترم سازمان نظام پزشکی)
- آقای دکتر حامد فتاحی (نماینده محترم معاونت بهداشت)
- خانم دکتر الهه ملکان راد
- خانم دکتر میترا ذوالفقاری
- خانم دکتر مریم کدخدا
- خانم دکتر سید سارا میرفضلی (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)
- دکتر نازیلا یوسفی (نماینده سازمان غذا و دارو)

مدعوین:

- آقای دکتر علی اکبری ساری
- خانم دکتر شیرین نصرت نژاد
- آقای نوراله اکبری دستک

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب
برنامه آموزشی رشته اقتصاد سلامت در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

حاضرین:

- آقای دکتر بهرام عین اللهی
- آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
- آقای دکتر یونس پناهی
- آقای دکتر سعید کریمی
- آقای دکتر سیدحیدر محمدی
- آقای دکتر حسین فرشیدی
- آقای دکتر عباس عبادی
- آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
- آقای دکتر محسن نفر
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر نادر ممتازمنش
- آقای دکتر سید فرشاد علامه
- آقای دکتر سلیمان احمدی
- آقای دکتر سید مهدی رضایت
- آقای دکتر بهروز عطارباشی مقدم
- آقای دکتر بهرام دارائی
- آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
- آقای دکتر بابک ثابت
- آقای دکتر رضا یزدانی
- آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
- آقای دکتر محمد مهدی نوروز شمسی
- آقای دکتر محسن عباسی
- خانم دکتر الهه ملکان راد
- خانم دکتر مریم بختیاری
- خانم دکتر حوریه محمدی

مهم ترین هدف نظام های سلامت حفظ و ارتقای سلامت به عنوان رکن اصلی توسعه همه جانبه و اساس ایجاد جامعه مطلوب انسانی است. تحقق این هدف مهم نیازمند منابع فراوان شامل نیروهای متخصص، ساختمان ها، تجهیزات، دارو و لوازم پزشکی است که فراهم نمودن آنها هزینه فراوانی به نظام های سلامت تحمیل می کند. از طرفی محدود بودن منابع در تمام جوامع موجب شده است همه بخش ها از جمله نظام های سلامت نتوانند به تمام نیازها پاسخ دهند و چاره ای جز اولویت بندی و تخصیص بهینه منابع برایشان باقی نماند. "اقتصاد"، علم توزیع نظام مند و هدفمند منابع محدود برای تحقق بالاترین میزان اهداف است. بنابراین به خاطر حجم وسیع منابعی که در نظام های سلامت هزینه می شود این دانش در نظام سلامت از اهمیت بالایی برخوردار است. از طرفی نظام های سلامت ویژگی ها و پیچیدگی های خاصی دارند که به طور واضح آنها را از سایر نظام ها متمایز می کند و این ویژگی ها موجب شده است اهداف مهمی همچون بهره وری، عدالت، کیفیت و دسترسی در نظام سلامت از اهمیت و ارزش والاتری برخوردار شود. تحقق این اهداف نیز در نظام سلامت از پیچیدگی های بیشتری برخوردار است. به همین دلیل در بسیاری از کشورها تخصصی به نام "اقتصاد سلامت" ایجاد شده است که در عین شباهت ها به رشته اقتصاد، تفاوت های قابل توجهی با این رشته دارد و در طول زمان، خود به یک رشته بین بخشی مستقل تبدیل شده است. تجربه نشان داده است دانش آموختگان این رشته می توانند در خدمت سیاستگذاران و مدیران نظام سلامت کمک قابل توجهی به تحقق اهداف نظام سلامت به ویژه ارتقای سلامت و رفاه اجتماعی جامعه نمایند.

در دهه های اخیر نیاز به تربیت دانش آموختگان این رشته در کشور ما نیز مورد توجه قرار گرفته است و دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت در دانشگاه های علوم پزشکی راه اندازی شده است و بر اساس برنامه آموزشی مدون تربیت دانشجو صورت می گیرد که با گذشت چندین سال از تدوین برنامه آموزشی و با توجه به تغییرات بوجود آمده در این علم و توانمندی ها و مهارت های جدید مورد نیاز فارغ التحصیلان این رشته، لازم است برنامه درسی تدوین شده مورد بازنگری قرار بگیرد.

بازنگری دوره اقتصاد سلامت در سه مرحله صورت گرفت که در مرحله اول کمیته بازنگری برنامه درسی متشکل از اساتید و صاحب نظران این رشته از کل کشور که تمایل به همکاری داشتند تشکیل گردید. اعضای کمیته به بررسی برنامه های آموزشی مصوب تمام دانشگاه های برجسته دنیا شامل هاروارد، استنفورد، برکلی، واشینگتن، جان هاپکینز، مینه سوتا، کلگری، علوم اقتصاد و سیاستگذاری لندن، کلرادو دنور، یورک و دانشگاه گلا سکو پرداختند و دروس ارائه شده در این دانشگاه ها را مطالعه و بررسی کردند و ضمن طبقه بندی دروس وزن هر کدام از طبقات در دروس کلی مشخص شد. در مرحله دوم با اساتید رشته هایی که از نظر موضوعی با اقتصاد سلامت در ارتباط بودند مصاحبه حضوری و تلفنی صورت گرفت و نظرات آنها در رابطه با برنامه درسی و توانمندی های مورد نیاز این رشته جمع آوری گردید. در مرحله سوم جلسه پانل خبرگان متشکل از اساتید و صاحب نظران این رشته از کلیه دانشگاه های مطرح کشور تشکیل گردید و لیست واحدهای درسی در برنامه درسی با نظر خبرگان و رای گیری از ایشان نهایی گردید. پس از نهایی شدن لیست مربوطه در اختیار کمیته بازنگری برنامه درسی و اعضای بورد تخصصی رشته قرار گرفت. پس از اخذ نظرهای این افراد برنامه درسی نهایی شد. سپس هر کدام از دروس تعیین شده در اختیار گروه اساتید اقتصاد سلامت که سابقه تدریس در آن درس را داشتند قرار گرفت سرفصل دروس تدوین گردید سپس در جلسه کمیته مرکزی بازنگری برنامه درسی، سرفصل های تدوین شده مورد بازبینی قرار گرفت و نهایی گردید.

نام و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی:

Health Economics (Ph.D.)

اقتصاد سلامت

دکتری تخصصی (Ph.D.)

تعریف رشته:

اقتصاد سلامت علمی بین رشته ای از تلفیق علوم حوزه سلامت و اقتصاد است که به بررسی تجمیع، نحوه تخصیص، مصرف منابع کمیاب تخصیص داده شده به بخش سلامت و ارزیابی اقتصادی مربوطه می پردازد. این رشته به مطالعه ساختارها و کارکردهای مالی و هزینه ای می پردازد و به طور کلی، این رشته تخصیص و بهره‌وری مطلوب از منابع موجود، همراه با جلب مشارکت موثر افراد، خانواده ها، جوامع محلی، ملی و بین‌المللی در تمامی سطوح با رعایت کامل برابری و دسترسی و برخورداری از خدمات سلامت را به عنوان یک اصل مهم در تامین، حفظ و ارتقای سلامت انسانها مورد توجه قرار می دهد.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- مدارک مورد پذیرش به شرح ذیل می باشد:
- دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد مورد تائید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در یکی از رشته های اقتصاد بهداشت؛ اقتصاد؛ ارزیابی فناوری سلامت؛ مدیریت خدمات بهداشتی درمانی؛ اپیدمیولوژی؛ آمار زیستی (آمار حیاتی)؛ مدیریت مالی، مدیریت بازرگانی
- دانش آموختگان دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی)

*برای کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

موضوع اقتصاد سلامت اولین بار توسط کنت ارو در دهه ۱۹۵۰ مطرح شد. با پیگیری کنت ارو و سایر پیشگامان از جمله زورکین و دیگران، اقتصاد سلامت به صورت واحدهای درسی تحت عنوان اقتصاد سلامت در دهه ۱۹۶۵ میلادی برای نخستین بار در دانشگاه های مختلف آمریکا، انگلستان و سپس در کانادا و استرالیا در رشته های مختلف کارشناسی ارشد و دکتری تبدیل شد. در سال ۱۹۷۵ رشته اقتصاد سلامت در تعدادی از دانشگاه های معتبر کشور کانادا، انگلستان، استرالیا در سطح کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (Ph.D.) این رشته به تصویب رسید. حتی در پاره ای از کشورهای جهان سوم مانند تایلند رشته اقتصاد سلامت در سطح کارشناسی ارشد تاسیس گردید. در ایران برای اولین بار در سال ۱۳۶۳ موضوع اقتصاد سلامت در وزارت بهداشتی و بهزیستی آن زمان در دستور کار وزارت مذکور قرار گرفت و اولین اداره کل اقتصاد بهداشت در وزارت مذکور در سال ۱۳۶۸ به وجود آمد. در سال ۱۳۷۸ رشته اقتصاد بهداشت در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در ایران تصویب و اولین دوره کارشناسی ارشد اقتصاد بهداشت با پذیرش ۸ نفر دانشجو در سال ۱۳۷۹ شروع گردید. دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت در سال ۱۳۸۷ با پذیرش ۷ نفر دانشجو شروع گردید. و در حال حاضر در سه دانشگاه علوم پزشکی کشور (دانشگاه های تهران، ایران و تبریز) دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت اجرا می گردد.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این رشته می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- ستاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و موسسات آموزشی وابسته به وزارت بهداشت
- پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی و موسسات پژوهشی وابسته به وزارت بهداشت
- شرکتهای دارویی و تجهیزات پزشکی
- شرکتهای خدمات سلامت مثل شرکتهای ارائه‌کننده خدمات توریسم سلامت
- بیمارستانها و مراکز بهداشتی درمانی زیر مجموعه وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی
- بیمارستانهای وابسته به تامین اجتماعی، نیروهای مسلح، خصوصی و خیریه
- مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده‌های سایر موسسات، سازمانها و وزارتخانه‌ها
- ستاد و ادارات کل سازمانهای بیمه‌گر درمان، مثل سازمان تامین اجتماعی، بیمه سلامت و ...
- شرکتهای بیمه‌های تجاری فعال در بیمه‌های کامل درمان
- شرکتهای مشاوره خدمات تخصصی در حوزه بازاریابی و اجرای پروژه‌های بهداشتی و درمانی و پژوهشی
- سازمان برنامه و بودجه کشور و ادارات کل استانی
- سازمانهای بهداشت و درمان عمومی دولتی و غیر دولتی مثل سازمان بهداشت درمان نفت، بانکها و غیره

فلسفه (ارزش‌ها و باورها)

اقتصاد علم بررسی گزینه‌های موجود برای انتخاب‌های بهینه است. به سبب تفاوت‌های بنیادین بازار سلامت با سایر بخش‌های اقتصادی، کاربرد مفاهیم و اصول اقتصادی در بخش سلامت نیازمند ملاحظات می‌باشد که در بستر علم اقتصاد سلامت پیش‌بینی شده است. علم اقتصاد سلامت با درک رفتار افراد و جامعه به بررسی نظام‌مند مسائل و چالش‌های پیش‌روی نظام سلامت پرداخته و دستیابی به سلامت برای همه افراد جامعه را میسر می‌سازد.

در بازنگری این برنامه، بر ارزش‌های زیر تاکید می‌شود:

- پایبندی به ارزش و مفاهیم اسلامی مرتبط با اقتصاد سلامت
- احترام بر خرد جمعی و تقویت روحیه تیمی
- توجه و تمرکز بر مسائل و مشکلات اقتصادی نظام سلامت با محوریت مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی اجتماعی
- خدمات صادقانه به اجتماع و جامعه علمی
- پایبندی به عدالت در سلامت در بحث تخصیص منابع و اجرای طرح‌های اقتصاد سلامت
- رعایت اخلاق حرفه‌ای دانشگاهی
- ارزش آفرینی در نظام سلامت با رویکرد مساله‌محوری، تفکر انتقادی و تفکر خلاق
- نگاه بین‌رشته‌ای از طریق تلفیق نظریه‌ها و اصول اقتصادی با مسایل روز نظام سلامت کشور

دورنما (چشم‌انداز)

انتظار داریم در ۱۰ سال آینده دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) اقتصاد سلامت با تکیه بر دانش به روز و مساله محور، ضمن پاسخگویی به نیازهای جامعه علمی به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی تحصیل توسط دانشجویان بین‌المللی انتخاب شود. ما می‌خواهیم رشته دکتری تخصصی (Ph.D.) اقتصاد سلامت در مقام یک کارآفرین و مدیر تغییر، مرجع علمی و تخصصی مورد اعتماد سیاستگذاران، ارایه دهنده خدمات سلامت و صاحبان کسب و کار در مدیریت چالشهای اقتصادی دولت و سازمانها باشند.

رسالت (ماموریت)

تربیت نیروهای انسانی متعهد، آگاه به مسائل عملی روز، خلاق و کارآفرین و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه اقتصاد سلامت است که تخصص خود را در زمینه‌های برنامه ریزی و مدیریت اقتصادی در اختیار سیاستگذاران و نهادها و سازمان‌هایی مرتبط با نظام سلامت قرار دهند.

اهداف کلی:

- تربیت نیروی انسانی مسلط در زمینه پژوهش، تحلیل‌های اقتصاد سلامت و متبحر در زمینه مدیریت اقتصادی و کارآفرینی در نظام سلامت
- توسعه دانش سیاستگذاران، مدیران و کارشناسان شاغل در بدنه سیاستگذاری و اجرایی
- کمک به سلامت اقتصادی نهادهای دولتی و خصوصی با تولید شواهد علمی
- توسعه مهارت‌های کارآفرینی و خلق ثروت در بین فارغ التحصیلان و کارکنان شاغل در نظام سلامت

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

- آموزشی
- پژوهشی
- مدیریت و سیاستگذاری
- مشاوره‌ای
- کارآفرینی و خلق ثروت

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (Core Competencies)

توانمندیهای عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارتهای ارتباطی و مشاوره‌ای
- مهارتهای آموزشی
- مهارتهای تفکر نقادانه و حل مساله
- مهارت تعامل بین بخشی و کار تیمی
- پژوهش در نظام سلامت، تحلیل‌های آماری داده‌های سلامت با نرم افزارهای متداول، نگارش و نقد متون علمی
- مهارتهای مدیریتی (برنامه‌ریزی، پایش، ارزیابی و تحلیل) مبتنی بر شواهد و مدیریت پروژه
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)
- کارآفرینی، نوآوری و بازاریابی دیجیتال

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه ای و توانمندی های اختصاصی مورد انتظار دانش آموختگان و کدهای درسی مرتبط با آنها:

توانمندی های اختصاصی	شرح وظایف حرفه ای	کدهای درسی مرتبط
آموزشی- مشاوره ای	- طراحی و تدوین طرح درس، طرح دوره ها و برنامه های آموزشی برای مقاطع مختلف اقتصاد سلامت - طراحی درس و تدریس اقتصاد سلامت برای دانشجویان سایر رشته های تحصیلی حوزه سلامت و مدیران سیستم - مشاوره در سیاستگذاری، برنامه ریزی و مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی بر اساس اطلاعات مبتنی بر شواهد	۰۸-۰۹-۱۰-۱۲-۱۳-۱۶
پژوهشی	- اجرای طرحهای پژوهشی با استفاده از بانک های اطلاعاتی تخصصی و پیمایش های ملی و بین المللی اقتصاد سلامت، - بازیابی و تفسیر نتایج مقالات منتشر شده در مجلات تخصصی و مستندات مرتبط در حوزه اقتصاد سلامت - تحلیل نقادانه متون علمی و تعیین شکاف برای بررسی بیشتر - طراحی و اجرای الویتهای پژوهشی مرتبط با اقتصاد سلامت - انجام مطالعات اقتصادسنجی، اقتصاد خرد و ارزشیابی اقتصادی در حوزه سلامت	۰۱-۰۳-۰۵-۰۸-۱۰-۱۱-۱۳-۱۴-۱۵۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱
مدیریت و سیاستگذاری	- سیاستگذاری مالی و بودجه ای در بخش سلامت -مدیریت برای تخصیص منابع سلامت به شکل کارا (منابع انسانی، سرمایه، تکنولوژی) -سیاستگذاری و مدیریت متغیرهای کلان اقتصادی موثر بر مخارج سلامت -سیاستگذاری و مدیریت تجارت بین المللی سلامت -سیاستگذاری و مدیریت رفتار سطح خرد در بازارهای سلامت -سیاستگذاری و مدیریت در جهت ارتقا عدالت در سلامت و بهبود شاخص های برابری در بخش سلامت - سیاستگذاری و مدیریت تعیین کننده های اقتصادی سلامت -سیاستگذاری و مدیریت بازارهای بیمه سلامت	۰۶-۱۰-۱۲-۱۳-۱۵-۱۶-۱۸
کارآفرینی و خلق ثروت	- ایجاد شرکتهای مشاوره اقتصادی برای کسب و کارهای مرتبط با سلامت - ارائه طرح های نوین بیمه ای برای بیمه های پایه و تکمیلی مطابق با مدل های تجارت بیمه - ارائه مدل های تامین مالی نظام سلامت بر اساس مدل های اقتصادی پرداخت به ارائه دهنده - ارائه مدل های اقتصادی تجارت الکترونیک در حوزه سلامت - ارائه مدل های اقتصادی برای سرمایه گذاری بهینه در سلامت دیجیتال و پزشکی از راه دور - گسترش الگوهای جذب توریسم سلامت	۰۱-۰۴-۰۶-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۵-۱۷-۱۸-۲۰

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills)

مهارت				حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری
مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل	کل دفعات	
۴	۳	۳	۱۰	تحلیل اقتصادی داده های سلامت با نرم افزار
۴	۳	۲	۹	طراحی پروژه های ارزشیابی اقتصادی در حوزه سلامت
۳	۳	۲	۸	ارایه مشاوره اقتصادی در بازار سلامت
۲	۳	۲	۷	ارزیابی کارایی و بهره وری در حوزه سلامت
۲	۱	۱	۴	انجام بودجه ریزی و تامین مالی برای یک واحد فرضی

Educational Strategies:

راهنمای آموزشی:

این برنامه بر راهنمای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای (Task based Education)
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور (Student and Teacher- Oriented Education)
- آموزش مبتنی بر مساله (Problem based Education)
- آموزش جامعه‌نگر (Community oriented Education)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject based Education)
- آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence based Education)
- آموزش مبتنی بر عرصه (Field based Education)
- یادگیری مبتنی بر پروژه (Project Based Learning)
- آموزش الکترونیکی و مجازی (E-learning & Virtual Education)
- راهنمای یادگیری خودراهنبر، تعاملی و مشارکتی (Self-directed, interactive & cooperative learning)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- سخنرانی
- سمینار
- انواع کنفرانسهای داخل گروهی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی
- بحث در گروه‌های کوچک، کارگاه‌های آموزشی، ژورنال کلاب و کتاب خوانی، case presentation
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی بیماران (۱) را دقیقاً رعایت نمایند.
- قوانین و مقررات آموزشی و نیز مرام نامه های پژوهشی و اخلاقی دانشگاه را رعایت کنند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- قبل از شروع هر ترم تحصیلی کارپوشه و لاگ بوک دوره را از مدیر گروه آموزشی تحویل گرفته و متعهد به تکمیل آن بر اساس آموزش های دوره بدانند.
- متعهد باشند در تکمیل لاگ بوک و کارپوشه صداقت و امانت داری را رعایت نموده و از داده سازی پرهیز نمایند.
- حریم سازمان ها و نهادهای مرتبط با نظام سلامت و قوانین مرتبط با آن را رعایت نمایند.

ارزیابی فراگیر: Student Assessment

الف- روش ارزیابی:

با توجه به اینکه رشته ترکیبی از دروس نظری، عملی و کار در عرصه می‌باشد، پیشنهاد می‌شود متناسب با نوع درس و تشخیص استاد از روشهای زیر برای ارزیابی دانشجویان استفاده شود.

- انواع آزمونهای کتبی (آزمون های چند گزینه ای، آزمونهای تشریحی، سناریوهای شبیه‌سازی شده در بعد اقتصادی بخش سلامت)

- آزمونهای شفاهی و ارائه در کلاس

- انجام کارهای عملی در قالب رساله و پروژه های کاربردی و نتایج آن (مقاله، گزارش های مختلف)

- گزارش انجام کارهای عملی در قالب رساله و پروژه های کاربردی و نتایج آن

- به منظور ارزیابی اخلاق حرفه ای دانشجویان از روش ارزشیابی ۳۶۰ درجه ای نیز استفاده میشود. و با توجه به گسترش رایانه و دوره های مجازی به صورت آنلاین و آفلاین در نظام آموزش عالی، از آزمونهای الکترونیکی نیز در ارزیابی دانشجویان استفاده شود.

- همچنین با هدف ارزیابی مستمر طول دوره، استفاده از کارپوشه (Port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، و ارزیابی کلیه فعالیتهای علمی، آموزشی، پژوهشی و رفتار حرفه ای دانشجو از زمان شروع دوره آموزشی مانند شرکت منظم در جلسات علمی گروه، مقالات، تشویقها، تذکرات و گواهی های انجام کار و نظایر آن قویا تاکید میگردد

ب- دفعات ارزیابی:

به صورت مستمر، دوره ای و نهایی

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته اقتصاد سلامت
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

حداقل هیات علمی مورد نیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

- الف - اعضای هیئت علمی ثابت تمام وقت براساس مصوبه شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی باتخصص‌های:
- دکتری تخصصی (Ph.D.) اقتصاد سلامت حداقل ۴ نفر
 - دکتری تخصصی (Ph.D.) مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی حداقل ۱ نفر
- * حداقل یک نفر از اعضای هیات علمی مذکور دارای رتبه علمی استادی و دو نفر از ایشان حداقل دارای رتبه علمی دانشیاری باشند

ب- تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

- ارزیابی فناوری سلامت
- علوم اقتصادی
- سیاستگذاری سلامت
- اپیدمیولوژی
- آمار حیاتی
- مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی
- پزشکی اجتماعی

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز (دارای مهارت فنی مشخص) برای اجرای برنامه:

یک نفر کارشناسی ارشد در رشته های اقتصاد سلامت، ارزیابی فناوری سلامت یا مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درسی	- اتاق دانشجویان	- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس	- بایگانی آموزش	- کتابخانه
- اتاق استادان	- اتاق رایانه	- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- کلاس درس اختصاصی
- فیلدهای تخصصی (برای حضور در عرصه دانشجویان مانند بیمارستان و مراکز بهداشتی درمانی و ...)
- سازمان های بیمه گر، ستادهای دانشگاههای علوم پزشکی
- معاونت های توسعه
- سازمان برنامه و بودجه

جمعیت‌ها یا نمونه‌های مورد نیاز:

واحدهای ارائه خدمات مانند بیمارستان، مرکز خدمات جامع سلامت، پایگاه سلامت، خانه بهداشت و معاونت‌های دانشگاه های علوم پزشکی و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، مجلس، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و سازمان های بیمه سلامت می باشد.

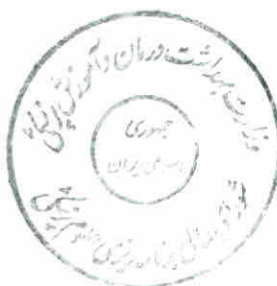
داده های ثبت شده در سطوح مختلف نظام سلامت از جمله واحد های ارائه دهنده خدمات سلامت، سازمان بیمه ای، مرکز آمار و اسناد بالادستی از جمله برنامه های توسعه ای پنج ساله کشور، نقشه جامع سلامت، نقشه جامع علمی کشور، بسته های طرح تحول نظام سلامت از نمونه های مورد نیاز در این رشته می باشند.

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه‌ای) مورد نیاز:

- لابراتوار زبان انگلیسی
- دسترسی به پلتفرم های برگزاری کلاس های مجازی
- ویدیو کنفرانس
- رایانه و رایانه شخصی
- قفسه‌های نگهداری کتاب
- کمدهای نگهداری وسایل شخصی

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته اقتصاد سلامت در
مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

مشخصات دوره:

Health Economics

۱- نام دوره: اقتصاد سلامت

دکتری تخصصی (PhD)

۲- طول دوره و ساختار آن:

براساس آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۴۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

- واحدهای اختصاصی اجباری (Core) ۲۲ واحد

- واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core) ۲ واحد

- پایان نامه ۱۸ واحد

جمع کل: ۴۲ واحد

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۰۱	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی *	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	-
۰۲	اقتصاد خرد	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۳	اقتصاد سنجی کاربردی	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸	-
۰۴	نظام های مراقبت سلامت	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۵	آمار حیاتی کاربردی	۳	۱/۵	۱/۵	۲۶	۵۱	۷۷	-
۰۶	اقتصاد کلان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۷	ریاضیات کاربردی در اقتصاد	۳	۳	-	۵۱	-	۵۱	-
۰۸	اقتصاد سلامت	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۹	مرور نظام مند و متاآنالیز	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
جمع		۲۰						

نکته ۱: دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و براساس رشته قبلی حداکثر تا سقف ۱۶ واحد دروس کمبود یا جبرانی را بگذراند.

* گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانده اند به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی می باشد.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (Core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	کارورزی	نظری	عملی	جمع
۱۰	اقتصاد سلامت پیشرفته	۳	۳	-	-	۵۱	-	اقتصاد سلامت کد ۰۸
۱۱	اقتصادسنجی در سلامت	۳	۲	۱	-	۳۴	۳۴	اقتصادسنجی کاربردی کد ۰۳
۱۲	تامین مالی و بودجه در نظام سلامت	۲	۲	-	-	۳۴	-	-
۱۳	ارزیابی فناوری سلامت	۲	۲	-	-	۳۴	-	مرور نظام مند و متاآنالیز کد ۰۹
۱۴	کارورزی	۲	-	-	۲	-	-	-
۱۵	اقتصاد خرد در سلامت	۳	۳	-	-	۵۱	-	اقتصاد خرد کد ۰۲
۱۶	سیاستگذاری و برنامه ریزی بخش سلامت	۲	۲	-	-	۳۴	-	-
۱۷	روش تحقیق پیشرفته در نظام سلامت	۳	۲	۱	-	۳۴	۳۴	آمار حیاتی کاربردی کد ۰۵
۱۸	تحلیل مشکلات رایج نظام سلامت - سمینار	۲	۱	۱	-	۱۷	۳۴	-
۱۹	پایان نامه	۱۸						تمامی دروس
جمع		۴۰						

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (Non core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته اقتصاد سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۲۰	مدل سازی و شبیه سازی در ارزشیابی اقتصادی مراقبتهای سلامت	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	-
۲۱	اقتصاد بیمارستان و دارو	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	اقتصاد سلامت کد ۰۸
جمع		۴						

* دانشجوی می بایست ۲ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه موردنظر، موافقت استاد راهنما و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

عناوین کارگاههای آموزشی پیشنهادی مورد نیاز دوره:

ردیف	نام کارگاه	میزان ساعت	اختیاری / اجباری	ترم ارائه کارگاه
۱	آشنایی با نرم افزارهای R یا Stata	۸ ساعت	اجباری	قبل از دفاع از پایان نامه
۲	نرم افزارهای طراحی مدل‌های تحلیل تصمیم مانند Tree Age, Excel, ...	۸ ساعت	اجباری	قبل از دفاع از پایان نامه
۳	روش تدریس	۸ ساعت	اجباری	قبل از دفاع از پایان نامه
۴	کارآفرینی	۸ ساعت	اجباری	قبل از دفاع از پایان نامه

ارائه دروس به صورت دوره های مجازی یا ترکیبی از دوره های حضوری - مجازی:

- دروس عملی و کاروزی به صورت حضوری ارائه می‌گردد.
- بخشی از دروس نظری مطابق آئین نامه آموزش ترکیبی - تلفیقی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌تواند به صورت مجازی ارائه گردد.

نام درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی

کد درس: ۰۱

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری - عملی)

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هریک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویس‌های کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی

۲- کارکرد و اهمیت هریک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی

- آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز

- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی

۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه‌ی جستجو در آنها

۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها

- آشنایی با اینترنت:

۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی

۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن

۳- فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه

۴- نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم

۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

1-Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis, last edition

2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al., last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

کد درس: ۰۲

نام درس: اقتصاد خرد

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این واحد درسی آشنا کردن دانشجویان با تکنیک‌ها و سؤالاتی است که مرتبط با تئوری اقتصاد خرد است. در این واحد درسی دانشجویان با تئوری اقتصاد خرد و کاربرد آن‌ها برای مدل‌سازی بازارهای مراقبت‌های سلامت آشنا می‌شوند.

شرح درس:

در این واحد درسی از دانشجوی انتظار داریم مفاهیم بازارهای اقتصاد خرد، توانایی کاربرد تئوری‌های اقتصاد خرد و استدلال اقتصادی و همچنین شیوه ارائه زبانی، نموداری و ریاضی ایده‌ها و تحلیل‌های اقتصادی در بازار مراقبت سلامت و موضوعات سیاستی مرتبط مورد بحث قرار دهد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

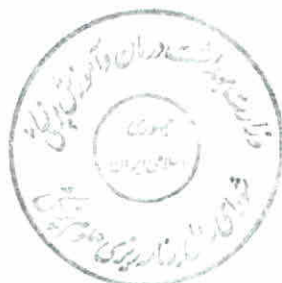
- مساله انتخاب مصرف کننده
- تابع مطلوبیت و تابع مخارج غیر مستقیم
- انتخاب تحت شرایط ناطمینانی
- رفتار بنگاه و ساختار صنعت
- تکنولوژی تولید
- انحصار کامل و انحصار چند جانبه، رقابت انحصاری
- بازارها و رفاه
- اقتصاد بازار کار
- اقتصاد اطلاعات

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

David M. Kreps. A Course in Microeconomic Theory. Princeton University Press. last edition
Mankiw N. Gregory, Principles of Economics, Last Edition, Cengage Learning. last edition

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارزشیابی دانشجوی در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف و بررسی مسائل روز در حیطه اقتصاد خرد

نام درس: اقتصادسنجی کاربردی

کد درس: ۰۳

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

هدف این واحد درسی معرفی تکنیک‌های پایه اقتصادسنجی برای تحلیل داده‌های مرتبط با بخش سلامت می‌باشد.

شرح درس:

مرکز اصلی این واحد درسی بر آشنایی دانشجویان دوره دکترای تخصصی اقتصاد سلامت با مفاهیم پایه‌ای اقتصادسنجی می‌باشد. در این واحد درسی، پس از آموزش روش تخمین خطی برای برازش یک مدل تصریح شده اقتصادسنجی و کاربرد آن برای تخمین پارامترهای متغیرهای توضیحی کمی و کیفی، نقض فروض پایه‌ای روش تخمین خطی، پیامد نقض فرض، روش‌های شناسایی و درمان این نقض فروض آموزش داده می‌شود. سپس روش‌های مقدماتی برای تخمین پارامترها در مدل‌های با متغیر وابسته و وابسته دو وجهی (موهومی) تدریس می‌شود. برای آنکه دانشجویان قادر به کاربرد روش‌های اقتصادی برای تحلیل داده‌های بخش سلامت باشند، در جلسات عملی این واحد درسی، تکنیک‌های اقتصادسنجی در قالب مثال‌های عملی تدریس می‌شود و حداقل یک نرم افزار مناسب و به روز برای تحلیل‌های اقتصادسنجی آموزش داده می‌شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- مروری بر مدل‌های رگرسیون خطی
- مدل‌های رگرسیون با متغیرهای توضیحی کیفی
- تشخیص رگرسیون: همخطی
- تشخیص رگرسیون: واریانس ناهمسانی
- تشخیص رگرسیون: همبستگی جملات اختلال
- تشخیص رگرسیون: درون زایی
- تشخیص رگرسیون: خطای تصریح مدل
- مدل‌های با متغیر وابسته دو وجهی

عملی:

بخش عملی این درس همزمان با آموزش نظری هر مبحث خواهد بود. دانشجویان با فایل داده‌های آماده در نرم افزار مربوطه تمرین خواهند کرد و از آنها خواسته خواهد شد تا داده‌ها را متناسب با مبحث ارائه شده آنالیز و تفسیر نمایند

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Damodar Gujarati (. Econometrics by Example, last Edition, Macmillan Education Palgrave. last edition
- 2- Damodar Gujarati, Dawn Porter, Sangeetha Gunasekar. Basic Econometrics, Mcgraw. last edition
- 3- Andrew Jones, Applied Econometrics for Health Economists: A Practical Guide, last edition
- 4- Andrew M. Jones; Nigel Rice; Teresa; Bago d'Uva; Silvia Balia, Applied Health Economics, ISBN 9780415676823.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف و کار روی داده‌ها از طریق نرم افزار و تحلیل نتایج حاصل از آن

نام درس: نظام‌های مراقبت سلامت

کد درس: ۰۴

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

درک و کسب دانش مرتبط با اهداف، کارکردها، سازمان‌ها و سطوح ارائه خدمت سلامت برای طراحی تحقیقات، تصمیم‌سازی و سیاستگذاری‌های اقتصادی نظام سلامت ضروری است. در پایان این درس انتظار می‌رود دانشجویان با سازمان و اهداف ارائه مراقبت‌های سلامت در سطوح مختلف نظام سلامت آشنا شوند و دانش لازم برای تفکر سیستمی و انتقادی برای ارتقای عملکرد نظام‌های سلامت را کسب نمایند.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با انواع نظام‌های مراقبت سلامت در کشورهای مختلف دنیا آشنا می‌شوند و نظام‌های مراقبت سلامت را از جهت ارتقای عملکرد با یکدیگر مقایسه و نقد می‌نمایند

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تاریخچه توسعه نظام‌های خدمات سلامت در ایران و جهان
- چارچوب‌های نظام سلامت (اجزا، اهداف و کارکردها)
- سازمان و مدیریت ارائه مراقبت سلامت در ایران
- سطح بندی ارائه خدمات سلامت (از اصول مراقبت‌های اولیه تا مراقبت‌های تسکینی)
- نظام ارائه خدمات ادغام یافته
- مقایسه نظام سلامت ایران با سایر کشورهای جهان
- موسسات مرتبط با سلامت و همکاری بین بخشی در نظام سلامت
- تفکر سیستمی برای تقویت نظام سلامت
- آشنایی با سازمان جهانی بهداشت و دفاتر منطقه‌ای

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- ۱- کتاب مرجع سیاست‌گذاری سلامت در ایران، دکتر امیرحسین تکیان و همکاران، نشر آینده، آخرین ویرایش
- ۲- پوشش همگانی سلامت و تصمیم‌های سیاستی برای گسترش آن در ایران، دکتر لیلا دشمنگیر و همکاران، انتشارات آینده پژوه، آخرین ویرایش
- ۳- نظام‌های بهداشتی درمانی تطبیقی (مقایسه نظام‌های سلامت در کشورهای منتخب جهان)؛ دکتر علی جنتی و همکاران، آخرین ویرایش، انتشارات جنگل
- ۴- نظام‌های بیمه سلامت؛ دکتر محمد عرب و همکاران، - آخرین ویرایش، انتشارات جهاد دانشگاهی

5- The world health report 2000: health systems: improving performance. World Health Organization; 2000.

- 6- The world health report 2008: primary health care now more than ever. World Health Organization; 2008.
- 7- Systems thinking for health systems strengthening. World Health Organization; 2009.
- 8- Health and well-being profile of the Eastern Mediterranean Region, WHO report

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در راستای مباحث ارائه شده

نام درس: آماریاتی کاربردی

کد درس: ۰۵

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

هدف این واحد درسی آشنایی دانشجویان دوری دکترای تخصصی اقتصاد سلامت با آمار و کاربرد آن در پژوهش‌های بخش سلامت می‌باشد.

شرح درس:

در این واحد درسی دانشجویان با روش‌های آماری پر کاربرد در مطالعات اقتصاد سلامت آشنا می‌شوند و توانمندی کاربرد مفاهیم و روش‌های پایه آماری را در تحلیل‌های بخش سلامت کسب می‌کنند. همچنین در این واحد درسی، دانشجویان توانایی استفاده از یک نرم افزار تخصصی را برای پردازش داده‌ها و انجام تحلیل‌های آماری کسب می‌کنند

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۵۱ ساعت عملی)

نظری:

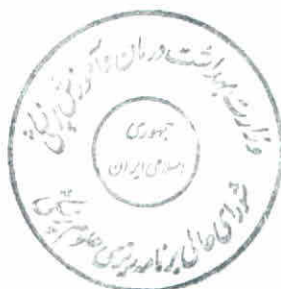
- کلیات آمار
- اندازه گیری گرایش به مرکز
- اندازه گیری تغییرات یا پراکندگی
- توصیف گرافیکی داده‌ها
- احتمالات
- توزیع‌های جامعه و نمونه
- آزمون فرضیه: تفاوت بین دو گروه، تفاوت بین چند شرایط
- آزمون همبستگی
- ارزیابی و پایش داده‌ها شامل: پیرایش داده‌ها، داده‌های پرت، تبدیل داده‌ها، داده‌های مفقود،

عملی:

- در جلسات عملی مسایل مرتبط با مباحثی که در جلسه نظری تدریس شده است بررسی میشود. در این جلسات اساتید میتوانند از دانشجویان بخواهند تمرینات مرتبط با مطالب تدریس شده را ترجیحا با استفاده از نرم افزارهای آماری حل نمایند

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- ۱- اصول و روش‌های آمار زیستی، تالیف واین و. دانیل، ترجمه دکتر سید محمدتقی آیت‌اللهی، آخرین ویرایش، انتشارات امیرکبیر

۲- روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی، کاظم محمد، حسین ملک افضلی. آخرین ویرایش.

- 3- Forthofer RN, Lee ES, Hernandez M. Biostatistics: a guide to design, analysis and discovery. Elsevier; 2006 Dec 14.
- 4- Norman GR, Streiner DL. Biostatistics: the bare essentials. PMPH USA; 2008
- 5- Härdle W, Mori Y, Vieu P, editors. Statistical methods for biostatistics and related fields. Springer Science & Business Media; 2006 Nov 24.
- 6- Mario F. Triola. Essentials of Statistics. Last edition.

شیوه‌ارزشیابی دانشجوی:

- ارزشیابی دانشجوی در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در قالب خروجی نرم افزار در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: اقتصاد کلان

کد درس: ۰۶

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف این واحد درسی آشنا کردن دانشجویان با تکنیک‌ها و مفاهیم پایه اقتصاد کلان می‌باشد

شرح درس:

در این واحد درسی از دانشجویان انتظار داریم با مفاهیم پایه اقتصاد کلان از جمله حسابهای درآمد و تولید ملی، سیاستهای طرف تقاضا و تقاضای کل، بازار نیروی کار و عرضه کل، تورم و بیکاری آشنا شوند و ارتباط متقابل وضعیت اقتصاد کلان و ساختار بخش سلامت را بررسی کنند

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- حسابهای درآمد و تولید ملی
- تعادل طرف تقاضا (سیاستهای پولی و مالی)
- تعادل طرف عرضه (عرضه و تقاضا در بازار کار)
- مصرف و مخارج مصرفی
- بخش خارجی و تراز پرداختها
- تورم و بیکاری
- مدل‌های رشد

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Macroeconomic theory and policy, William, H Branson, last edition
- 2- Macroeconomics, N. Gregory Mankiw, Worth Publishers, last edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی دانشجویان در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: ریاضیات کاربردی در اقتصاد

کد درس: ۰۷

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

ریاضیات در تمامی شاخه های علم اقتصاد نقش مهمی را ایفا می کند. هدف درس حاضر آشنایی دانشجویان دوره دکترای تخصصی اقتصاد سلامت با مفاهیم پایه ریاضیات و کاربرد آن در اقتصاد می باشد.

شرح درس:

در این واحد درسی دانشجویان، با کاربرد ریاضیات در تشریح مباحث و مسائل اقتصادی آشنا می شوند. اقتصاد ریاضی در واقع ابزار ریاضی برای تحلیل مطالب و بیان تئوری های اقتصاد است. ریاضیات به عنوان منطق تفکر و اقتصاد به عنوان منطق علمی انتخاب هستند. در این واحد درسی، دانشجویان توانمندی لازم را برای کاربرد ریاضیات در الگوسازی های مرتبط با انتخاب بهینه کسب خواهند کرد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

- بردارها و جبر ماتریسی
- جدول داده و ستانده
- توابع چند متغیره
- بهینه یابی و کاربرد آن
- برنامه ریزی خطی و روش های حل (نموداری، سیمپلکس)،
- تحلیل پوششی داده ها و توابع مرزی تصادفی
- کاربرد انتگرال در اقتصاد

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Fundamental Methods of Mathematical Economics ,Kevin Wainwright , Alpha Chiang, McGraw-Hill
- 2- Mathematical Economics, last Edition. Akira Takayama, Driden press
- ۳- اقتصاد ریاضی : روشها و کاربردها، علی سوری، انتشارات سمت آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۸

نام درس: اقتصاد سلامت

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف این درس ایجاد یک دیدگاه اقتصادی در دانشجویان برای تحلیل بازار سلامت میباشد انتظار می‌رود در این درس دانشجویان با چارچوبهای عملکردی بازار سلامت آشنا شوند

شرح درس:

در این درس دانشجویان مطالب پایه و اساسی علم اقتصاد در بازار سلامت را مورد بررسی قرار میدهند موضوعات مورد بحث در این درس شامل توابع تولید سلامتی، عرضه و تقاضای مراقبتهای سلامت، شکست بازار، تامین مالی در بخش سلامت، نظامهای پرداخت و ارزشیابی اقتصادی میباشد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- اقتصاد، اقتصاد سلامت (تاریخچه، مفاهیم و کاربردها)
- تقاضا برای سلامت و مراقبت های بهداشتی
- توابع تولید، عرضه و هزینه مراقبت های بهداشتی و درمانی
- بازار سلامت، شکست بازار و مداخله دولت
- تامین مالی سلامت
- نظام های پرداخت به ارایه کنندگان
- عدالت در سلامت
- کارایی و بهره وری در سلامت
- بار اقتصادی بیماریها
- ارزشیابی اقتصادی در نظام سلامت و اولویت بندی مداخلات

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

1. Sherman Folland, Allen C. Goodman, Miron Stano. The Economics of Health and Health Care, Routledge. Last edition
2. Rexford E. Santerre, Stephen P. Neun. Health Economics (with Economic Applications and Infotrac 2 Terms Printed Access Card). Theory, Insights, and Industry Studies, Cengage Learning last edition.
3. Thomas E. Getzen. Health Economics and Financing-Wiley (last edition).
4. Getzen T, Allen B. Health Care Economics, principle & Tools for the health care industry, john wiley & sons. ins. latest edition.

منابع برای مطالعه بیشتر:

5. Barbara McPake, Charles Normand - Health Economics- An International Perspective- Routledge (2008) .
6. Anthony j. c" health economics" Critical perspectives on the world economy "published by Rout ledge, vol 1, Latest edition .
7. Diane M. Dewar - Essentials of Health Economics -Jones and Bartlett Publishers (2010).
8. John B. Davis, Robert McMaster. Health Care Economics-Routledge (last edition), (Routledge Advances in Social Economics) .
9. Guinness Lorna, Wiseman Virginia, Wonderling David. Introduction to health Economics, McGraw-Hill, Open University Press (2011).
10. Ceri J. Phillips. Health Economics: An Introduction for Health Professionals, BMJ Books (2005).
11. Charles E. Phelps - Health economics , last edition. New York, NY: Routledge.
12. David Wonderling, Reinhold Gruen, Nick Black. Introduction to Health Economics (Understanding Public Health), (2005).

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: مرور نظام مند و متا آنالیز

کد درس: ۰۹

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

دانشجو قادر باشد یک پروتکل مرور نظام مند را تدوین نماید و یک مطالعه مرور نظام مند و متاآنالیز را با راهنمایی یک استاد اجرا کرده و گزارش نهایی آن را تهیه کند.

شرح درس :

مرور نظام مند یکی از ابزارهای مهم در تصمیم گیری مبتنی بر شواهد می باشد. به دلیل نقش اجتناب ناپذیر مرور نظام مند در تولید شواهد برای ارزیابی های فناوری سلامت و راهنماهای بالینی، یادگیری این روش علمی برای دانشجویان اقتصاد سلامت ضرورت پیدا می کند. با توجه به اینکه پیشرفت های زیادی در این شاخه از علم صورت گرفته است. آموزش آخرین تغییرات در تدوین پروتکل و اجرای مطالعه و همچنین تجهیز دانشجویان به مهارت جمع و تحلیل یافته های کمی و کیفی به ویژه در حوزه شواهد اقتصادی مورد انتظار است.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- اقتصاد مبتنی بر شواهد ، سطح بندی شواهد، اهمیت مطالعات مرور نظام مند و متا آنالیز
- انواع مطالعات مروری و مرور نظام مند (کمی ، کیفی، مطالعات تشخیصی، مطالعات اقتصادی، مطالعات چندروشی، مرور چتری و...) و استفاده از انواع PICO در تدوین سوال پژوهشی
- چارچوب ها و پروتکل های استاندارد بین المللی انجام و گزارش دهی مرور نظام مند (CRD ، PRISMA ، JBI و ...)
- تدوین و ثبت پروتکل مرور نظام مند در پایگاههای مرور نظام مند (PROSPERO ، JBI ، Cochrane)
- پایگاههای داده تدوین و اجرای استراتژی جستجو
- انواع تورش در مطالعات و آشنایی با ابزارهای سنجش کیفیت مقالات و گزارش های علمی
- استخراج داده و ارزیابی از نظر ناهمگنی، داده های گم شده، تورش انتشار
- آشنایی با نرم افزارهای رایج در متاآنالیز مانند (Stata ، CAM ، Review Manager (RevMan جهت مدیریت و آماده کردن داده ها برای تحلیل
- آشنایی با مدل های آماری تحلیل (به طور مثال اثرات ثابت و تصادفی) ، متاآنالیز و متاآنالیز شبکه ای
- گزارش مرور نظام مند براساس چارچوبهای معتبر

منابع اصلی درس : (آخرین ویرایش)

- 1- Tarsilla M. Cochrane handbook for systematic reviews of interventions. Journal of Multidisciplinary Evaluation. Last edition.
- 2- Leandro G. Meta-analysis in medical research: The handbook for the understanding and practice of meta-analysis. John Wiley & Sons; last edition.
- 3- Borenstein M, Hedges LV, Higgins JP, Rothstein HR. Introduction to meta-analysis. John Wiley & Sons; last edition.

۴- مرور ساختاریافته و متاآنالیز، مفاهیم، کاربردها و محاسبات، نویسندگان: علی اکبر حق دوست، بهنام صادقی
راد، انتشارات گپ. آخرین ویرایش.

- 5- Joanna Briggs Institute Reviewers' Manual: last edition, chapter 6 : Chapter 6: Systematic reviews of economic evidence, <https://doi.org/10.46658/JBIMES-20-07>

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: اقتصاد سلامت پیشرفته

کد درس: ۱۰

پیش نیاز یا همزمان: اقتصاد سلامت کد ۰۸

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف کلی درس کاربرد تکنیک‌ها و تئوری‌های اقتصادی در بخش سلامت می‌پردازد که کاربرد تئوری‌های اقتصادی در بخش سلامت نیازمند شناخت ویژگی‌های بازار سلامت و تطبیق تئوری‌های اقتصادی با این ویژگی‌ها است.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با ویژگی‌های خاص بازار سلامت و روش‌های به کارگیری تئوری‌ها و تکنیک‌های پیشرفته اقتصادی برای تحلیل بازار سلامت آشنا می‌شوند. در این درس موضوعات تحقیقاتی جدید و پیشرفته در حوزه اقتصاد سلامت مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

- تئوری‌های تولید سلامت (مدل گراسمن، تئوری تولید سلامت شرطی و ...)
- رقابت مدیریت شده در بازار سلامت
- بازار بیمه سلامت (شکست بازار، انتخاب خطر) و قراردادهای بهینه بیمه سلامت
- اندازه‌گیری کارایی در نظام سلامت
- سنجش ترجیحات و ارزشگذاری پیامدهای سلامت
- سنجش عدالت و نابرابری در سلامت
- تحلیل بازار نیروی کار بخش سلامت و تحلیل رفتار ارائه دهندگان مراقبت‌های سلامت
- تعرفه‌گذاری خدمات و مراقبت‌های سلامت
- مراقبت‌های بلند مدت
- سالمندی، از کار افتادگی و مخارج سلامت
- تحلیل آثار اقتصادی اجتماعی سالمندی جمعیت بر جامعه

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Peter Zweifel, Friedrich Breyer, Mathias Kifmann: Health Economics. Last Edition"
- 2- Glied S, PC Smith., The Oxford Handbook of Health Economics, Oxford University Press. last edition
- 3- Pauly M, T McGuire, PP Barros. (eds) Handbook in Health Economics, last edition
- 4- Bloom DE, Live Long and Prosper? The Economics of Ageing Populations. CEPR Press; last edition.

منابع برای مطالعه بیشتر:

- 5- Jones AM, editor. The Elgar companion to health economics. Edward Elgar Publishing; last edition.
- 6- Jacobs R, Smith PC, Street A. Measuring efficiency in health care: analytic techniques and health policy. Cambridge University Press; 2006 Jun 1.
- 7- Culyer AJ. Encyclopedia of health economics. Newnes; last edition.
- 8- Francesco Paolucci - Health Care Financing and Insurance_ Options for Design-Springer-Verlag Berlin Heidelberg (last edition), (Developments in Health Economics and Public Policy).
- 9- O'donnell O, Van Doorslaer E, Wagstaff A, Lindelow M. Analyzing health equity using household survey data: a guide to techniques and their implementation. The World Bank; 2007 Oct 27.
- 10- Brazier J, Ratcliffe J, Saloman J, Tsuchiya A. Measuring and valuing health benefits for economic evaluation. OXFORD university press; 2017.
- 11- Cylus J, Figueras J, Normand C. Will Population Ageing Spell the End of the Welfare State? A review of evidence and policy options. Sagan A, Richardson E, North J, White C, editors. Copenhagen (Denmark) European Observatory on Health Systems and Policies; 2019.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: اقتصادسنجی در سلامت

کد درس: ۱۱

پیش نیاز یا همزمان: اقتصادسنجی کاربردی کد ۰۳

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

هدف این واحد درسی معرفی مدلسازی پیشرفته اقتصادسنجی است که برای تحلیل داده های بخش سلامت قابل کاربرد می باشند .

شرح درس :

تمرکز اصلی این واحد درسی بر آشنایی دانشجویان دوره دکترای تخصصی اقتصاد سلامت با مدلسازی پیشرفته اقتصادسنجی می باشد. در این واحد درسی، دانشجویان توانمندی لازم برای کاربرد مدل های معرفی شده در پژوهش های بخش سلامت و بویژه کاربرد مدلسازی اقتصادسنجی در تحلیل داده های خرد بخش سلامت را کسب می کنند. در قسمت عملی این واحد درسی مباحث مطرح شده از طریق نرم افزارهای کاربردی به صورت عملی آموزش داده میشوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- گشتاورتعمیم یافته و ویژگی های آن (GMM estimator)
- مدل های با متغیر وابسته ترتیبی
- مدل های با متغیر وابسته اسمی
- مدل های شمارا
- رگرسیون سانسور شده، قطع شده و اصلاح گزینش مدل
- سری های زمانی
- پانل دیتا
- مدلسازی چندسطحی

عملی: (۳۴ ساعت عملی)

در جلسات عملی مطالبی که در جلسه قبل تدریس شده مورد بررسی قرار می گیرد. در این جلسات اساتید از دانشجویان بخواهند که تمرینات مطالب تدریس شده را ترجیحا با نرم افزار مربوطه حل کنند و نتایج حاصل را آنالیز و تفسیر نمایند.

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- ۱- اقتصادسنجی سلامت با استفاده از استاتاستیک - ترجمه ستار رضایی، عنایت اله همایی راد - آخرین ویرایش
- 2- Jones Andrew. Applied Econometrics for Health Economists: A Practical Guide, CRC Press last edition
- 3- Wooldridge, J. Econometric Analysis of Cross-Section and Panel Data, Boston: MIT Press, last edition
- 4- Goldstein Harvey. Multilevel Statistical Models, John Wiley & Sons, Ltd. last edition
- 5- Baltagi Badi H.; Moscone Francesco Health Econometrics, Emerald Publishing Limited
- 6- William H. Green. Econometric Analysis last edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی دانشجویان در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم
- کار روی داده‌ها از طریق نرم افزار و تحلیل نتایج حاصل از آن

نام درس: تامین مالی و بودجه در نظام سلامت

کد درس: ۱۲

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

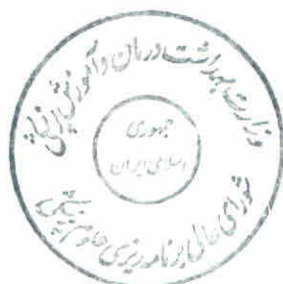
ایجاد شناخت لازم در دانشجویان در مورد فرایند بودجه ریزی در ایران و توانایی لازم در ارزیابی و تحلیل نظام تامین مالی و بودجه سلامت می باشد .

شرح درس:

در این درس مفاهیم بودجه و فرایند بودجه ریزی مرور شده و با ارایه مثالها و سناریوهای واقعی از نظام سلامت ایران در دانشجویان شناخت و نگرش عمیق تری از مفاهیم ایجاد شود. همچنین انتظار میرود دانشجویان با استفاده از چارچوبهای تحلیلی معتبر، نظام تامین مالی ایران را در هریک از کارکردهای اصلی آن ارزیابی نماید در یک نوشتار علمی گزارش دهند. خرید راهبردی ، بسته خدمتی و سهمیه بندی موضوعاتی هستند که دانشجویان می توانند به طور اختصاصی روی آنها مطالعه نموده و تحلیل های بیشتری روی وقایع یا روند های موجود در نظام سلامت ایران داشته باشند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- فرایند بودجه ریزی در نظام سلامت ایران (کشور، وزارت خانه، بیمه ها، دانشگاهها)
- فصول ، برنامه ها، منابع، مخارج حوزه سلامت در قانون بودجه ایران
- تشریح تامین مالی و کارکردهای آن (تحلیل کارکردها، ارائه شواهد از ایران و جهان و غیره)
- معیارها و شاخص تامین مالی، معیارهای و شاخص های مرتبط با هر کارکرد
- طرح های تامین مالی (شناخت، ارزیابی و نقد و بررسی و ارائه شواهد)
- نقش تولیت (Stewardship) در تامین مالی سلامت
- معرفی حساب های ملی سلامت
- خرید راهبردی در تامین مالی و بازپرداخت به ارائه کنندگان
- چهارچوبهای مفهومی تامین مالی
- تحلیل سیاستها و اسناد تامین مالی در ایران
- اصلاحات در تامین مالی (روشها، ملاحظات، هدف گذاریها و غیره)
- بررسی شاخص های گزارش شده سازمان جهانی بهداشت در پروفایل تامین مالی کشورهای مختلف براساس نظام ارائه خدمات سلامت

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- قوانین بودجه سنواتی
- سیاستهای کلی نظام سلامت
- برنامه های وزرا و برنامه های مصوب حوزه سلامت
- مقالات مرتبط با چهارچوبهای تامین مالی و تحلیل تامین مالی سلامت

- 1- Gottret, Pablo, and George Schieber. Health financing revisited: a practitioner's guide. The World Bank, 2006.
- 2- Kutzin J. Health financing policy: a guide for decision-makers. Health financing policy paper. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe. 2008 Jan 22; 24.
- 3- Diderichsen, Finn. "Resource allocation for health equity: issues and methods." (Last edition).
- 4- Cheryl Cashin, Health Financing Policy, The Macroeconomic, Fiscal, and Public Finance Context, International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank, 2016
- 5- Marc Jegers, Katrien Kesteloot, Diana De Graeve, Willem Gilles, A typology for provider payment systems in health care, Health Policy, 60 ,2002, 255–273
- 6- Strengthening health financing systems in the Eastern Mediterranean Region towards universal health coverage. Cairo: WHO Regional Office for the Eastern Mediterranean; 2018. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: ارزیابی فناوری سلامت

کد درس: ۱۳

پیش نیاز یا همزمان: مرور نظامند و متاآنالیز کد ۰۹

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

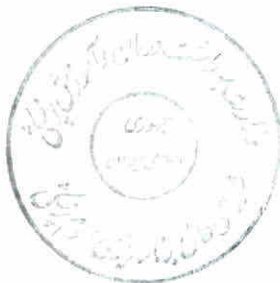
هدف از این درس آشنایی دانشجویان با اهمیت و نقش ارزیابی فناوری سلامت در سیاستگذاری و تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد و مشارکت آن در ارتقای سلامت جامعه است.

شرح درس:

انتظار می‌رود دانشجویان با مفاهیم و کاربردها، مدل‌های پذیرفته شده بین‌المللی و فرایند ارزیابی فناوری سلامت آشنا شده و مهارت لازم برای ارزیابی ابعاد مختلف فناوری‌های سلامت و تدوین یک گزارش مناسب ارزیابی فناوری سلامت را کسب کنند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

- کلیات ارزیابی فناوری سلامت (تعاریف، تاریخچه، اهمیت و ذینفعان)
- افق‌یابی در نظام سلامت
- فرآیند ارزیابی فناوری و مشارکت آن در سیاستگذاری سلامت در ایران و دنیا
- شبکه‌های بین‌المللی ارزیابی فناوری سلامت (HTAi، EU-netHTA، HTAsia و ...)
- چارچوب‌های معتبر ارزیابی فناوری سلامت (مانند: HTA core Model و minHTA، Hospital Based HTA ...)
- نحوه بررسی و ارزیابی بعد ایمنی و اثربخشدن ارزیابی فناوری سلامت
- نحوه بررسی و ارزیابی بعد اقتصادی در ارزیابی فناوری سلامت
- نحوه بررسی و ارزیابی بعد قانونی در ارزیابی فناوری سلامت
- نحوه بررسی و ارزیابی بعد اخلاقی در ارزیابی فناوری سلامت
- نحوه بررسی و ارزیابی بعد اجتماعی در ارزیابی فناوری سلامت
- نحوه بررسی و ارزیابی بعد سازمانی در ارزیابی فناوری سلامت
- تحلیل تاثیر در بودجه
- ترکیب ابعاد ارزیابی فناوری سلامت (مشارکت بیماران و ارزش‌های اجتماعی، تصمیم‌گیری چند معیاری)
- الزامات یک گزارش ارزیابی فناوری سلامت

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Marcial Velasco Garrido, Finn Børsum Kristensen, Camilla Palmhøj Nielsen, Reinhard Busse, Health Technology Assessment and Health Policy-Making in Europe, Current status, challenges and potential, World Health Organization 2008.

- 2- HTA Core Model Version 3.0, for the full assessment of Diagnostic Technologies, Medical and Surgical Interventions, Pharmaceuticals and Screening Technologies, EUnetHTA Joint Action 2, Work Package 8. HTA Core Model ® version 3.0 (Pdf); 2016.
- 3- Kristensen FB & Sigmund H (ed.), Health Technology Assessment Handbook, Danish Centre for Health Technology Assessment, National Board of Health,
- 4- <https://www.who.int/health-technology-assessment/tools/en>
- 5- Marsh K, Goetghebuer M, Thokala P, Baltussen R, editors. Multi-criteria decision analysis to support healthcare decisions. Berlin, Germany: Springer; 2017 Apr 18.
- 6- Goodman CS. HTA 101: Introduction to Health Technology Assessment. Bethesda, MD: National Library of Medicine (US).

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: کارورزی

کد درس: ۱۴

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارورزی

هدف کلی درس:

هدف کلی این درس آشنایی دانش آموختگان اقتصاد سلامت با کاربرد مفاهیم اقتصادی در حوزه های مختلف نظام سلامت و کاربرست دانسته های خویش در شناسایی، تحلیل و اولویت بندی مسائل و مشکلات و در نهایت ارائه راه حل های کاربردی و مطلوب جهت مرتفع نمودن آن می باشد.

شرح درس:

در این درس از دانشجویان انتظار میرود طبق برنامه تنظیمی گروه های آموزشی به صورت عملی در بخشهای مختلف و تحت نظر مستقیم یکی از اساتید حضور یابد و به بررسی چالشها و مشکلات اقتصادی بخش مذکور بپردازند.

رئوس مطالب: (۱۳۶ ساعت کارورزی)

- بررسی مسائل و چالشهای اقتصادی در حوزه بهداشت دانشگاه علوم پزشکی
- بررسی مسائل و چالشهای اقتصادی در حوزه درمان و بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی
- بررسی مسائل و چالشهای اقتصادی در حوزه معاونت توسعه و منابع و دفتر بودجه دانشگاه علوم پزشکی
- بررسی مسائل و چالشهای اقتصادی در حوزه آموزش دانشگاه علوم پزشکی
- بررسی مسائل و چالشهای اقتصادی در سازمانهای بیمه ای (تامین اجتماعی و بیمه سلامت) و دارو

منابع اصلی درس:

به پیشنهاد استاد راهنما تعیین میگردد.

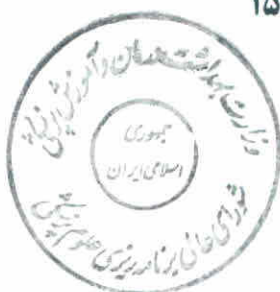
شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حسن اجرای برنامه و میزان کارایی و انطباق کارورز در فیلدهای اجرایی
- ارائه گزارش کارورزی که بایستی به تایید مسئول مستقیم مرکز و استاد راهنما برسد و ترجیحا شامل موارد زیر باشد:
- تشریح وظایف و فعالیتهای واحد/مرکز
- ایرادات و اشکالات اصلی مرکز/ واحد و مشکلاتی که در الویت کاری آنهاست.
- کاربردهای علم اقتصاد سلامت در ارتقا عملکرد مرکز مربوطه
- پیشنهادات عملی و مشخص برای حل مشکلات مذکور از دیدگاه اقتصاد سلامت
- پیشنهادات برای سایر دانشجویانی که در آینده تصمیم دارند در آن مرکز کارورزی نمایند.

نام درس: اقتصاد خرد در سلامت

کد درس: ۱۵

پیش نیاز یا همزمان: اقتصاد خرد کد ۰۲

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف این واحد درسی آشنایی دانشجویان تحصیلات تکمیلی با آخرین پیشرفت های دانش اقتصاد خرد می باشد که قابلیت کاربرد در تحلیل مسایل بخش سلامت را دارا باشند. در این واحد درسی، ایده ها و تئوری های جدیدتر اقتصاد خرد که مورد توجه پژوهشگران و متخصصان حوزه سلامت قرار گرفته است، معرفی می شوند.

شرح درس:

با توجه به آنکه این واحد درسی بر پیشرفت های جدید دانش اقتصاد خرد تمرکز دارد، لذا از دانشجویان عزیز انتظار می‌رود که مقالات مرتبط در موضوعات مطرح شده را به صورت انتقادی مطالعه و گزارش نمایند

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

- اقتصاد رفتاری و بینش رفتاری در اقتصاد سلامت
- اقتصاد رفتارهای بد مانند: چاقی، اعتیاد، مصرف سیگار، سبک زندگی غیر سالم،
- نظریه بازی و کاربرد آن در بخش سلامت: تعادل نش و استنتاج معکوس
- اقتصاد بیماری های غیر واگیر مانند ناامیدی و ... (Economic roots of diseases of despair)
- روش تجربی در اقتصاد سلامت (Experimental approach to (health) economics)

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Richard H. Thaler, Cass R. Sunstein (last edition), Nudge: Improving Decisions About Health, Wealth, and Happiness, Penguin Books; Revised & Expanded edition last edition
- 2- Richard H. Thaler, Misbehaving: The Making of Behavioral Economics, W. W. Norton & Company; last edition
- 3- Banerjee, A. V. (2002). The Uses of Economic Theory: Against a Purely Positive Interpretation of Theoretical Results. Working Paper 2007, Department of Economics, MIT.
- 4- Jeremiah Hurley, An Overview of the Normative Economics of the Health Sector, Handbook of Health Economics, Volume 1, Part A, 2000, Pages 55-118
- 5- Esther Duflo, Abhijit Banerjee, Handbook of Field Experiments, volume 1,2, North Holland
- 6- Victor Fuchs (2018), Health Economics and Policy: Selected Writings by Victor Fuchs, World Scientific Publishing Company, ISBN-13: 978-9813232860
- 7- Ardington, C., and A. Case. "Health Challenges Past and Future." Chapter 41 in the Oxford Companion to the Economics of South Africa. Oxford, UK: Oxford University Press. Last edition
- 8- Anne Case, Angus Deaton, Death of despair and the future of capitalism, Princeton University Press
- 9- Michael Kremer; Glennerster Rachel, Strong Medicine: Creating Incentives for Pharmaceutical Research on Neglected Diseases, Princeton University Press; Reprint edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: سیاستگذاری و برنامه ریزی بخش سلامت

کد درس: ۱۶

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف کلی این درس آشنایی با اصول برنامه ریزی در نظام سلامت و برخی از جنبه‌های بنیادین سیاستگذاری در سلامت مانند فرآیند سیاستگذاری و تحلیل سیاست‌های سلامت می‌باشد.

شرح درس:

انتظار می‌رود در پایان درس دانشجویان بتوانند با مبانی برنامه ریزی و تصمیم‌گیری در نظام سلامت آشنا شوند و با فرایند سیاستگذاری سلامت، نحوه تحلیل سیاستگذاری، نقش بازیگران و سازمانها در سیاستگذاری آشنا شوند و با یک نگاه انتقادی جنبه‌های اقتصادی یک سیاستگذاری مهم در نظام سلامت را تحلیل نمایند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تبیین ارتباط بین سیاست و برنامه ریزی
- برنامه ریزی، اصول و انواع آن
- انواع نظام‌ها و الگوهای برنامه ریزی و کاربرد آنها
- مبانی تصمیم‌گیری
- آشنایی با برنامه ریزی راهبردی و عملیاتی و کاربرد آنها در نظام سلامت
- آشنایی با مفاهیم سیاست، سیاستگذاری، سیاستگذاری اجتماعی و سیاستگذاری سلامت
- آشنایی با مدل‌های سیاستگذاری سلامت و سیاستگذاری آگاه از شواهد در بخش سلامت
- آشنایی با مراحل فرایند سیاستگذاری سلامت
- شناسایی جنبه‌های اقتصادی سیاستگذاری‌های سلامت
- تحلیل سیاست‌های سلامت (تحلیل سیاستگذاری و تحلیل برای سیاستگذاری)
- بکارگیری تکنیک‌های اقتصادی در تحلیل سیاست‌های سلامت
- نقش دولت و بخش خصوصی در سیاستگذاری سلامت
- آشنایی با پژوهش نظام‌ها و سیاستگذاری سلامت
- آشنایی با مفهوم سلامت در همه سیاست‌ها

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- ۱- کتاب جامع سیاست گذاری سلامت در ایران. دکتر امیرحسین تکیان و همکاران. نشر آینده. ۱۴۰۰
- ۲- استفاده از شواهد در تصمیم‌گیری‌های نظام سلامت. دکتر لیلا دشمنگیر و همکاران. انتشارات پژواک البرز. ۱۳۹۸
- ۳- برنامه ریزی بهداشت و درمان تألیف سعید اصف زاده و رضاپور - انتشارات دانشگاه علوم پزشکی قزوین آخرین چاپ

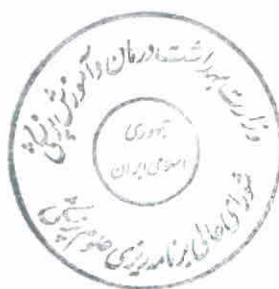
- 4- Knoepfel P, Larrue C, Hill M, Varone F. Public policy analysis. Policy Press; last edition.
- 5- Bodenheimer T and Grumbach K. Understanding health policy: A clinical approach. McGraw-Hill Medical; last edition
- 6- Buse K, Mays N, Walt G. Making health policy. McGraw-hill education (UK); Last edition

منابع برای مطالعه بیشتر:

- 7- Gilson L, World Health Organization. Health policy and systems research: a methodology reader. World Health Organization.
- 8- Leppo K, Ollila E, Pena S, Wismar M, Cook S. Health in all policies-seizing opportunities, implementing policies. sosiaali-ja terveystieteiden ministeriö; 2013
- 9- Fazekas, Mihaly, Stefanie Ettelt, Jennifer Newbould, and Ellen Nolte. "Framework for assessing, improving and enhancing health service planning.
- 10- Guide to health service planning (last edition) Published by the State of Queensland (Queensland Health).

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: روش تحقیق پیشرفته در نظام سلامت

کد درس: ۱۷

پیش نیاز یا همزمان: آمار حیاتی کاربردی کد ۰۵
تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)
نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

این واحد درسی به معرفی تعدادی از روش پژوهش های کمی و معرفی روش پژوهش کیفی که کاربرد گسترده ای در مطالعات اقتصاد سلامت دارند میپردازد .

شرح درس :

در این واحد درسی انتظار داریم دانشجو بتواند یک پیمایش را طراحی نماید، با روش پژوهش کیفی که در مطالعات اقتصاد سلامت کاربرد دارد آشنا شود و داده های حاصل از پیمایشهای ملی و بین المللی را تحلیل نماید

رئوس مطالب :

نظری: (۳۴ ساعت)

- طراحی پیمایش: طراحی ابزار، تعیین حجم نمونه، نمونه گیری ، جمع آوری داده ها،
- تحلیل فاکتور و تحلیل عاملی
- روشهای پژوهش کیفی و کاربرد آن در اقتصاد سلامت
- کار با داده های حجیم (داده های ثانویه پیمایش های ملی و بین المللی)
- روشهای پرکاربرد تحلیل داده ها (مدلهای دی آ دی (Difference in difference estimation) ، مدل های بقا (Duration models: Hazard models) و)

عملی: (۳۴ ساعت)

- طراحی یک پیمایش
- تحلیل داده های آماده حاصل از پیمایشهای ملی و بین المللی
- مطالعه چندین مقاله جدید مرتبط با موضوعات تدریس شده نقد و بررسی نتایج پژوهش و یافته ها با کمک مدرس

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Louis M. Rea, Richard A. Parker Designing and Conducting Survey Research: A Comprehensive Guide, Jossey-Bass. last edition
- 2- Giovanni Di Franco, Alberto Marradi, Factor Analysis and Principal Component Analysis, FrancoAngeli. last edition
- 3- Inge Hutter, Ajay Bailey, Qualitative research methods, SAGE Publication LTD. last edition
Ulkarni, A.J., Siarry, P., Singh, P.K., Abraham, A., Zhang, M., Zomaya, A., Baki, F, Big Data Analytics in Healthcare, Springer International Publishing last edition
- 4- Michael Lechner, The Estimation of Causal Effects by Difference-in-Difference Methods, Now Publishers Inc last edition
- 5- Kleinbaum, David G., Klein, Mitchel. Survival Analysis, a Self-Learning Text.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۸

نام درس: تحلیل مشکلات رایج نظام سلامت - سمینار

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در این درس از دانشجویان انتظار می‌رود که بتوانند با بکارگیری دانش و مهارت‌های کسب شده در طول دوره تحصیلی چالش‌های مهم نظام سلامت کشور را از بعد اقتصادی شناسایی کرده و ضمن تحلیل این چالش‌ها راه‌حلهایی برای مقابله با آنها ارائه دهد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان زیر نظر استاد مسئول درس ابتدا یکی از چالش‌های مهم نظام سلامت کشور در حوزه اقتصاد سلامت را شناسایی می‌کند، سپس با استفاده از دانش تئوری و عملی خود اقدام به تحلیل آن چالش نموده و راه‌حل‌های برای آن پیشنهاد می‌دهد. در پایان نتیجه کار دانشجویان در کلاس ارائه شده و با حضور استاد و سایر دانشجویان به بحث گذاشته می‌شود.

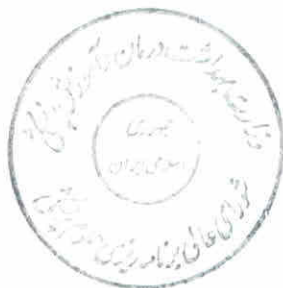
رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- کارایی و بهره‌وری در مراکز ارائه خدمت
- روش‌های پرداخت به نیروی انسانی و ارائه دهندگان
- فناوری‌های نوین در کارکرد بهینه حوزه سلامت
- بازار نیروی کار سلامت
- تامین مالی و تخصیص منابع در نظام سلامت ایران اقتصاد آموزش سلامت
- برون‌سپاری (روش‌ها؛ چالش‌ها و ملاحظات آن) در سلامت
- بررسی تاثیر متقابل ابروندها؛ تغییرات کلان اقتصادی و سلامت

عملی:

- انتخاب یکی از موضوعات فوق به عنوان موضوع سمینار
- انتخاب عنوان مناسب برای موضوع با در نظر گرفتن معیارها انتخاب عنوان و نهایی کردن آن در جلسه با استاد
- انتخاب و تشریح روش کار برای تهیه مطالب سمینار
- اجرای موضوع انتخاب شده (مطالعه مستندات؛ گردآوری داده‌ها و غیره)
- تهیه مواد لازم برای ارائه سمینار (اعم از پاورپوینت؛ بروشور و...)
- ارسال خلاصه موضوع به سایر دانشجویان
- ارائه سمینار در قالب فرمت تعیین شده و رعایت الزامات متناسب با نوع ارائه
- جلب مشارکت دانشجویان برای بحث بیشتر و افزایش کارایی سمینار

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- گزارشات بروز و جامع سازمان بهداشت و بانک جهانی
- اسناد مرتبط با برنامه های کلان سلامت مثل سند چشم انداز، برنامه های توسعه، سیاست‌های کلی
- برنامه های اجرا شده و در دست اجرای وزارت بهداشت و سایر سازمانهای مرتبط با سلامت، مثل تغییرات نظام پرداخت، تغییرات ایجاد شده در نظام ارائه خدمت و موارد دیگر
- سایر منابع متناسب با سیاست‌های و برنامه های روز، با معرفی استاد

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارزشیابی دانشجوی در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم
- ارائه گزارش پروژه عملی

نام درس: پایان نامه

کد درس: ۱۹

پیش نیاز یا همزمان: تمامی دروس

تعداد واحد: ۱۸ واحد

هدف کلی درس:

طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقاتی مرتبط با اقتصاد سلامت

شرح درس:

دانشجویان مطابق آئین نامه های آموزشی دوره دکترای تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی واحد پایان نامه را اخذ و بگذرانند

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

مطابق آئین نامه های آموزشی دوره دکترای تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

کد درس: ۲۰

نام درس: مدل سازی و شبیه سازی در ارزشیابی اقتصادی مراقبتهای سلامت

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

هدف از این واحد درسی معرفی انواع مدل های تحلیل تصمیم و شبیه سازی در ارزشیابی اقتصادی مداخلات سلامت و توانمندسازی دانشجویان در طراحی و اجرای مدل های اقتصادی برای انتخاب گزینه های هزینه اثربخش در شرایط عدم اطمینان می باشد.

شرح درس :

در این درس پس از معرفی اهمیت مدل سازی و انواع روشهای آن، مدل های درخت تصمیم و مارکوف به طور کامل معرفی شده و نحوه انجام مدل سازی با استفاده از داده های فرضی به دانشجویان آموزش داده می شود. انتظار می رود تا دانشجویان در پایان این دوره بتوانند یک مدل استاندارد را با استفاده از نرم افزارهای رایج اجرا کرده، نتایج آن را تحلیل و تفسیر نموده و در مورد مداخلات بررسی شده شواهد مناسب برای تصمیم گیری را فراهم کنند.

رنوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- کلیات ارزشیابی اقتصادی مراقبت های سلامت
- مدل درخت تصمیم
- مدل سازی مارکوف و تحلیل آن با استفاده از شبیه سازی کوهورت و مونت کارلو
- تحلیل عدم اطمینان (تحلیل حساسیت پایه و احتمالی)
- منحنی پذیرش هزینه - اثربخشی و نمودار پراکنش
- شبیه سازی با وقایع گسسته
- مدل سیستم های دینامیک
- مدل سازی با استفاده از نرم افزارهای مرتبط (مانند: R, Excel, TreeAge, DES)

عملی:

- داوری و نقد چند مقاله ارزشیابی اقتصادی با استفاده از ابزارهای نقد مطالعات ارزشیابی اقتصادی
- طراحی و تحلیل یک مدل درخت تصمیم با استفاده از نرم افزار Excel و TreeAge
- طراحی و تحلیل یک مدل مارکوف با استفاده از نرم افزار Excel و TreeAge
- انجام آنالیز حساسیت قطعی و احتمالی با استفاده از نرم افزار Excel و TreeAge

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Alastair M. Gray; Philip M. Clarke; Jane L. Wolstenholme; Sarah Wordsworth. Applied Methods of Cost-effectiveness Analysis in Health Care (last edition). (Chapters 8-12) last edition.
- 2- M. G. Myriam Hunink, Milton C. Weinstein, Eve Wittenberg, Michael F. Drummond, Joseph S. Pliskin, John B. Wong, Paul P. Glasziou. Decision Making in Health and Medicine (Integrating Evidence and Values); last edition Andrew H. Briggs, Karl Claxton, Mark J. Sculpher. Decision Modelling for Health Economic Evaluation. Oxford University Press. Last edition.
- 3- Emma McIntosh, Philip Clarke, Emma J. Frew, Jordan J. Louviere. Applied Methods of Cost-benefit Analysis in Health Care. Oxford University Press. 2010 last edition.
- 4- James E. Stahl. Modelling Methods for Pharmacoeconomics and Health Technology Assessment (An Overview and Guide) last edition.
- 5- Drummond MF, Sculpher MJ, Claxton K, Stoddart GL, Torrance GW. Methods for the economic evaluation of health care programmes. Oxford: Oxford university press .Last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

نام درس: اقتصاد بیمارستان و دارو

کد درس: ۲۱

پیش نیاز یا همزمان: اقتصاد سلامت کد ۰۸

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

دانشجویان قادر باشند با به کارگیری اصول اقتصادی، عملکرد بیمارستان را تحلیل نموده و راهکارهایی برای عملکرد کارا ارائه دهند. همچنین در خصوص اقتصاد دارو دانشجویان با صنعت دارو آشنا شده و بتوانند تحلیل مناسبی از صنعت دارو در کشور انجام داده و گزارش علمی نگارش کنند.

شرح درس:

در این درس مفاهیم کلیدی در اقتصاد بیمارستان آموزش داده می شود تا دانشجویان علاوه بر آشنایی با جنبه های اصلی بیمارستان و اقتصاد بیمارستان، قادر به محاسبه و تحلیل شاخص های عملکرد اقتصادی و مالی بیمارستان شده و راهکارهایی برای عملکرد بهتر پیشنهاد کنند. در قسمت اقتصاد دارو انتظار می رود تا مدرسان صنعت دارو را از نظر اندازه، ارتباطات با سایر بخش های اقتصاد و ارتباطات با صنعت دارویی جهانی معرفی نموده و روند تغییرات در این صنعت در طول زمان را مورد بحث قرار دهند. درک درست صنعت دارو و تحلیل وضعیت آن برای شناسایی چالش ها و فرصت ها، زنجیره عرضه و تقاضای دارو با مطالعه و بررسی داده های مربوط به این صنعت و ارائه راهکارهای اقتصادی برای مدیریت بهتر صنعت دارو در کشور به عنوان پیامد یادگیری این درس مورد انتظار است.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- کلیات اقتصاد بیمارستان (صنعت بیمارستان در ایران)
- چرخه درآمد بیمارستان (Deductions, Payments, Charges, Cost, ...)
- امکان سنجی ساخت و توسعه بیمارستان (feasibility study)
- تحلیل شاخص های مالی بیمارستان
- مدیریت هزینه در بیمارستان ها (انواع، ساختار و ترکیب هزینه های بیمارستانی)
- پرداخت و خرید خدمت در بیمارستان (پرداخت به کارکنان، Outsourcing، و ..)
- نظام های اطلاعات مالی بیمارستان (HIS، و ...)
- قوانین و مقررات بیمه ای در بیمارستان
- صنعت دارو در ایران (حجم بازار، واردات و صادرات، بازار سرمایه)
- روشهای قیمت گذاری محصولات دارویی و روش های بازاریابی دارو
- نظام عرضه، توزیع و فروش در صنایع دارویی (مدیریت زنجیره تامین دارو)

منابع اصلی درس: (آخرین ویرایش)

- 1- Heri Iswanto, A. Hospital Economics: A Primer on Resource Allocation to Improve Productivity & Sustainability-Taylor and Francis. last edition
- 2- Essentials of Pharmacoeconomics. Edit.: Karen L. Rascati – last edition
- 3- Dutta Shuvendu Bikash, Health Economics for Hospital Management, Jaypee Brothers Medical Publishers Private Limited; last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

فصل چهارم
استانداردهای برنامه آموزشی
رشته اقتصاد سلامت در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

- ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در کتابخانه دانشکده، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.
- ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.
- ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.
- ضروری است که عرصه های آموزشی خارج گروه دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.
- ضروری است جمعیت ها و موارد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: داده های مربوط به بیمار، بیماری، جمعیت، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی، نرم افزارهای کاربردی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.
- ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.
- ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.
- ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.
- ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.
- ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.
- ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

- ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.
- ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
- ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
- ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی رشته اقتصاد سلامت
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی برنامه:

باتوجه به تحولات نظام های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فناوری، به منظور پاسخگویی برنامه درسی به نیازهای جامعه، براساس نظر سنجی از همه ذینفعان، با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه های مجری و هیات متحنه و ارزشیابی اقتصاد سلامت وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، برنامه فعلی به صورت نظام مند و مستمر ارزشیابی می شود. این ارزشیابی پس از ابلاغ برنامه، در طی اجرا و در پایان دوره به شرح ذیل اجرا می شود.

- ارزشیابی تکوینی (Formative) در طول دوره و در هر سال تحصیلی هم چنین در طی بازدیدهای ادواری ارزیابان محترم هیات ارزشیابی و متحنه اقتصاد سلامت و با مشارکت همه ذینفعان شامل: اساتید و اعضای هیات علمی، مدیران گروه های آموزشی، دانشجویان، دانش آموختگان و عناصر برنامه شامل محتوی، راهبردهای آموزش، شیوه ارزشیابی، مشکلات و چالش های مربوطه بررسی می شود.
- ارزشیابی پایانی (summative) در پایان دوره آموزشی و با مشارکت همه ذینفعان علاوه بر عناصر مختلف برنامه، تاثیرات و پاسخگویی برنامه و تناسب آن با نیاز روز جامعه و نظام سلامت بررسی می شود.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت یکسال تحصیلی از اجرای برنامه برای بازنگری جزئی و ۵ سال تحصیلی برای بازنگری کلی
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند.
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار

۷۰ درصد

۷۵ درصد

۷۰ درصد

طبق نظر ارزیابان

طبق نظر ارزیابان

▪ میزان رضایت دانش آموختگان از برنامه:

▪ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه

▪ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:

▪ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش آموختگان رشته:

▪ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش آموختگان رشته:

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش آموختگان با پرسشنامه های از قبل بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه های آموزشی و اعضای هیات علمی دانشگاه های مجری برنامه می باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظر سنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه ای، پیشنهادات و نظرات صاحب نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت های موردنیاز برنامه و ارائه پیش نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نتایج نیازسنجی های انجام شده:

طبق نظرسنجی انجام شده از اعضای هیات علمی و اساتید و همچنین فارغ التحصیلان دکترای تخصصی این رشته اصلاحات و تغییرات کوریکلوم مقطع دکترای تخصصی با توجه به نیازهای کنونی برای فارغ التحصیلان صورت گرفته است. واحدهای تدوین شده جدید بسته به نیازهای این رشته در سطوح تحصیلات تکمیلی دکترا تغییر یافته و با بررسی کوریکلوم های آموزشی و همچنین پژوهشی این مقطع با سطوح بین المللی در دانشگاههای خارج از کشور تدوین شده است.

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۱-۲-۲) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۲-۱) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
 - ۲-۳-۱) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
 - ۲-۴-۱) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
 - ۵-۱-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
 - ۶-۱-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

- ۱-۷-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان ؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد :
- ۲-۱-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد ؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۱-۳) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۱-۳) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛
- ۳-۲-۱) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور ؛
- ۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛
- ۴-۱-۳) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۳-۵-۱) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۲-۳) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۲-۳) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد ؛
- ۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۱-۴) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛
- ۲-۴) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۱-۵) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید ؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار-مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه‌ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه‌ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط‌های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیرچسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.